

Ўзбекистонда транспорт тизимини ислох қилиш муаммолари ва вазифалари. Коммуникация корхоналарини ривожлантириш истикболлари. Телекоммуникация хизматлари соҳаси.

Ўзбекистоннинг республика, минтақа, ва маҳаллий бошқарув органлари ўртасидаги ваколатларни тақсимлаш механизми

Давлат ҳокимиятининг турли поғоналари ўртасидаги ваколатларни тақсимлаш вазифалари ва тамойиллари. Бошқарув органлари ўртасида ваколатларни тақсимлаш зарурияти, муаммолари. Республика, минтақавий ва маҳаллий бошқарув органлари ўртасида ваколатларни тақсимлаш жараёнининг ҳозирги ҳолати Республика, минтақавий ва маҳаллий бошқарув органлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик ва алоқаларнинг самарадорлигини ошириш йўллари.

Минтақавий иқтисодий сиёсат

Минтақавий иқтисодий сиёсатининг моҳияти, мақсади ва вазифалари. Минтақавий иқтисодий сиёсатни амалга ошириш дастаклари. Минтақавий иқтисодий сиёсат бўйича хорижий тажрибалар. АКШ ва Буюк Британия тажрибаси. Европа ҳамжамияти мамлакатларининг минтақавий сиёсати. Ўзбекистонда минтақавий иқтисодий сиёсатни амалга оширилиши. Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг асосий йўналишлари.

Минтақалар молияси ва уни тартибга солиш

Минтақаларнинг молиявий маблағлари ва унинг бозор иқтисодиёти шароитидаги аҳамияти. Минтақа молияси-худудий ҳокимлик бюджетларининг асосий молия манбаи. Худудий молиянинг моҳияти ва таркиби. Маҳаллий бюджет-маҳаллий бошқарув органларининг асосий молиявий манбасидир. Маҳаллий бюджет, унинг тушумлари ва харажатлари. Маҳаллий солиқлар ва уларнинг йўналишлари. Мол-мулк солиғи. Мол – мулк солиғининг маҳаллий бюджетдаги роли.

Бюджет жараёни. Бюджетлараро муносабатлар. Маҳаллий бюджетнинг Республика бюджетидagi улуши. Минтақаларга ажратиладиган субвенциялар. Бюджет таъминоти. Худудий бюджетдан ташқари фондлар, худудий ўз-ўзини молия билан таъминлаш, худудларнинг молиявий ресурслари. Худудий молиялаштириш бўйича Япония тажрибаси.

Минтақаларнинг ташқи иқтисодий алоқалари ва экспортни қупайтириш йўллари

Ташқи иқтисодий алоқаларнинг моҳияти ва таснифи. Минтақаларнинг экспорт салоҳияти. Минтақаларда қўшма корхоналарни ривожланиши. Тайёр маҳсулот экспортини қўпайтириш йўллари. Минтақанинг экспорт-импорт балансини таҳлили ва такомиллаштириш йўллари. Жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлик. Пахта комплексининг экспорт салоҳиятини ривожлантириш. Минтақаларда тайёр маҳсулот экспортини қўпайтириш йўллари. Ҳамкорликка асосланган сиёсат. Хитой – стратегик шерик ва йирик ҳамкор. Шанхай ҳамкорлик ташкилоти – хавфсизлик ва ҳамкорлик гарови. Ўзбекистон-Малайзия ҳамкорлиги.

Минтақаларни ижтимоий – иқтисодий ривожланишини тартибга солиш

Минтақаларни тартибга солишнинг мақсади ва воситалари. Минтақаларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг назарий ва услубий асослари. Худудий ўсиш назариялари, уни таҳлил этиш масалалари.

Худудлар иқтисодий ривожланишини тартибга солишнинг мақсад ва воситалари Худудлар ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг назарий ва услубий асослари Худудий ўсиш назарияларини таҳлил этиш масалалари. Аҳоли даромадлари ва турмуш даражасини ошириш йўллари.

Минтақаларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш имкониятлари

Ўзбекистон минтақаларининг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши. Минтақалар иқтисодиётига тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб қилиш хусусиятлари ва имкониятлари. Минтақаларда кичик тадбиркорликни ривожлантиришни кенгайтириш йўллари. Ўзбекистон худудларининг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши худудларнинг иқтисодиётига инвестицияларни жалб қилиш хусусиятлари ва имкониятлари. Кичик тадбиркорликни кенг ривожлантириш йўллари кичик бизнеснинг мамлакат ривожланишидаги аҳамияти. Кичик корхоналар ривожланишидаги хорижий тажрибалар. Кичик корхоналар самарадорлиги. Кичик корхоналар чегараларини аниқлаш мезонларини белгилаш.

Мамлакатни модернизациялаш шароитида Ўзбекистон минтақаларни ижтимоий-иқтисодий ривожланишини такомиллаштириш йўллари

Минтақаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш стратегияси. Минтақалар иқтисодий ривожланишини омиллари. Маъмурий ислохотлар ўтказиш. Минтақаларга инвестициялари жалб қилишнинг асосий тамойиллари ва йўллари.

Минтақаларни инвестицион ривожланиш услуби. Минтақаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришда инновацион шарт-шароитлар. Инновацион ривожланиш асосида тадбиркорлик ривожлантириш йўллари. Худудларни инновацион стратегиясини аниқлаш услуби. Худудлар иқтисодиётини ривожлантиришнинг инновацион шарт-шароитлари. Тадбиркорликни ривожлантириш йўллари.

Минтақаларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш бўйича ҳамкорлик

Атроф – муҳитни муҳофаза қилиш. Атмосферани муҳофаза қилиш. Ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш. Ўрмонларни сақлаш йўллари. Чўл зоналарини ўзлаштириш, курғоқчиликка қарши кураш. Ўзбекистон ва унинг худудларида биологик хилма-хилликни сақлаб қолиш йўллари. Тоғ худудларини ўзлаштириш ва ривожлантириш йўллари. Атмосфера ҳавосининг ифлосланиши. Стационар манбалардан чиқадиган чикиндилар. Атмосфера ҳавосининг ифлосланишига ҳаракатланувчи манбаларнинг таъсири. Чегарабўйи худудларида атмосфера ҳавосининг ифлосланиши. Сув ресурсларининг ҳолати ва улардан фойдаланиш.

Амалий машғулотларнинг тахминий рўйхати

1. Минтақавий иқтисодиёт фанининг предмети, вазифалари ва услубияти.
2. Минтақавий иқтисодий сиёсат, аҳамияти ва уни амалга ошириш йуллари.
3. Минтақалар ишлаб чиқариш кучларини жойлаштиришнинг назарий асослари.
4. Минтақалар ишлаб чиқарувчи кучларини жойлаштириш ва ривожлантириш.
5. Минтақалар аҳолиси ва меҳнат ресурслари.
6. Минтақаларнинг минерал-хомашё ва табиий ресурслари.
7. Ўзбекистон минтақаларида саноат тармоғини ривожлантиришнинг худудий жиҳатлари
8. Қишлоқ хўжалигининг худудий ихтисослашуви
9. Минтақаларда қишлоқ хўжалиги ерларидан ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш
10. Минтақаларда транспорт ва алоқа мажмуаси
11. Минтақаларнинг ижтимоий соҳа тармоқлари ривож
12. Минтақалар молияси ва уни тартибга солиш
13. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг минтақавий хусусиятлари
14. Минтақаларнинг ташқи иқтисодий алоқалари ва экспортни кўпайтириш йуллари
15. Минтақаларни ижтимоий – иқтисодий ривожланишини тартибга солиш
16. Минтақаларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш имкониятлари
17. Ўзбекистон минтақаларини ижтимоий-иқтисодий ривожланишини такомиллаштириш йуллари
18. Ўзбекистоннинг Республика, минтақа ва маҳаллий бошқарув органлари ўртасидаги ваколатларни тақсимлаш механизми
19. Минтақаларнинг халқаро худудий интеграцион бирлашмалар билан иқтисодий алоқаларини ривожлантириш
20. Минтақаларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш бўйича ҳамкорлик.

Лаборатория ишларини ташкил этиш бўйича кўрсатмалар

Фан бўйича лаборатория ишлари намунавий ўқув режада кўзда тутилмаган.

Курс ишини ташкил этиш бўйича услубий кўрсатмалар

Фан бўйича курс иши намунавий ўқув режада режалаштирилмаган.

Мустақил таълимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Талаба мустақил таълимнинг асосий мақсади - ўқитувчининг раҳбарлиги ва назоратида муайян ўқув ишларини мустақил равишда бажариш учун билим ва кўникмаларни шакллантириш ва ривожлантириш.

назарияси, А.Лёшнинг «Жойлаштириш» назарияси, У.Айзарднинг «Жойлаштириш» назарияси, Ф.Перрунинг «Ўсиш кутблари ва ривожланиш маркази» назарияси. В.Кристаллернинг «Марказий жой» назарияси. Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш қонуниятлари: ишлаб чиқаришни оқилона жойлаштириш, минтақа хўжалигининг комплекс ривожлантириш, худудий меҳнат тақсимооти.

Минтақалар аҳолиси ва меҳнат ресурслари

2011-2015 йилларда Ўзбекистон Республикаси саноатини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари тўғрисидаги Қарори ва “Соғлом бола йили” Давлат дастуридан ўрин олган аҳолининг табиий ўсишнинг асосий омиллари. Аҳолининг ўсиш динамикаси. Ўзбекистон минтақаларининг демографик ҳолати. Аҳоли бандлигининг минтақавий хусусиятлари ва унинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти. Аҳоли бандлигини таъминлашда аҳолиси зич жойлашган хорижий мамлакатлар таърибаси. Минтақада меҳнат бозори. Меҳнат бозорини тартибга солишнинг худудий асослари, уни такомиллаштириш йуллари. Меҳнат ресурслари баланси. Меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш йуллари. Ишсизлик, уни минтақалардаги ҳолати. Ишсизликни камайтириш йуллари.

Мамлакатни модернизациялаш ва иқтисодиётни диверсификациялаш шароитида Ўзбекистон минтақаларида саноат тармоғини ривожлантиришнинг худудий жиҳатлари

Ўзбекистон саноатининг тармоқлараро-минтақавий таркиби. Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида саноат ишлаб чиқаришнинг ихтисослашуви. Саноат ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг шарт-шароитлари. Саноатнинг ҳозирги ташкил этишнинг замонавий шакллари. Худудларда инновацион сиёсат ва уни жорий қилиш йуллари. Стратегик аҳамиятга эга тармоқларининг миллий иқтисодиётдаги роли. Металлургия мажмуаси. Кимё ва қурилиш материаллари саноати. Енгил ва озиқ-овқат саноат ривож.

Иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш шароитида қишлоқ хўжалигининг худудий ихтисослашуви

Қишлоқ хўжалиги тармоғининг худудий хусусиятлари ва ихтисослашуви. АСК тушунчаси, таркиби ва уни бошқариш. АСК сиёсатдаги устиворликлар. Республика қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш жараёни. Қайта ишлаш қорхоналари жойлашуви ва ихтисослиги. Иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш шароитида қишлоқдаги мулкдор ва тадбиркорларнинг аҳамиятини ошириш, фермер хўжаликлари ривожини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш

Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида минтақаларда коммуникация мажмуаси

Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида коммуникация мажмуасининг аҳамияти. Транспорт тизими – темир йўл, автомобиль, ҳаво, сув ва қувур транспорти.

Фанни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Талабаларнинг “Минтақавий иқтисодиёт” фанини ўзлаштиришлари учун ўқитишнинг илғор ва замонавий усулларидан фойдаланиш, янги информацион-педагогик технологияларни татбиқ этиш муҳим аҳамиятга эга. Фанни ўзлаштиришда дарслик, ўқув ва услубий қўлланмалар, маъруза матнлари, тарқатма материаллар, электрон материаллар, виртуал стендлар ва макетлардан фойдаланилади. Маъруза, амалий ва лаборатория дарсларида мос равишдаги илғор педагогик ва ахборот технологияларидан ҳамда ўқув-услубий мажмуалардан фойдаланилади.

АСОСИЙ ҚИСМ

Фаннинг назарий машғулоти мазмуни

“Минтақавий иқтисодиёт фаннинг предмети, мақсади ва вазифалари”

«Минтақа» тушунчаси, минтақаларнинг миллий иқтисодиётни ривожланишдаги роли ва аҳамияти. Минтақавий иқтисодиёт фаннинг ўрганиш объекти, бошқа фанлар ичида тутган ўрни, иқтисодиёт соҳасидаги мутахассисларни тайёрлашдаги роли. Минтақавий иқтисодиёт фаннинг асосий тамойиллари ва усуллари. Фаннинг предмети ва бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги.

Инновацион ўзгаришлар даврида минтақаларнинг минерал-ҳомашё ва табиий ресурслари

Минерал ҳомашё ресурслари тушунчаси. Минерал ҳомашё ресурсларининг иқтисодий аҳамияти. Минерал хом ашё ресурсларини ҳудудий жойлашуви, уларни иқтисодиётда тутган ўрни. Минерал ҳомашё ресурсларидан оқилона фойдаланиш. Ўзбекистон республикаси минерал ресурсларининг ҳозирги ҳолати. Табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш муаммолари.

Ўзбекистоннинг маъмурий – ҳудудий бўлиниши

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг “2014 йил юкори ўсиш суръатлари билан ривожланиш, барча мавжуд имкониятларни сафарбар этиш, ўзини оқлаган ислохотлар стратегиясини изчил давом эттириш йили бўлади” номли маърузаларидан келиб чиққан ҳолда, Ўзбекистоннинг маъмурий-ҳудудий бўлинишининг тарихи ва ҳозирги ҳолати; маъмурий-ҳудудий бўлиниш масалаларини қонуний-ҳуқуқий асослари; шаҳарлар категориялари; аҳоли пунктларига шаҳар мақомини беришнинг қонуний масалалари.

Минтақалар ишлаб чиқариш кучларини жойлаштиришнинг назарий асослари

Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш бўйича назариялар: И.Тюненнинг «Қишлоқ ҳужалик стандарти» назарияси; А.Вебернинг саноат «штандортлар»

Талаба мустақил ишини ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланади:

- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
- берилган мавзулар бўйича ахборот (реферат, тақдимот) тайёрлаш;
- назарий билимларни амалиётда қўллаш;
- махсус адабиётлар бўйича фаннинг бўлим ёки мавзулари устида ишлаш;
- талабаларнинг ўқув-илмий тадқиқот ишларини бажариш билан боғлиқ бўлган фаннинг бўлим ва мавзуларини чуқур ўрганиш;
- кейс-стадилар ва ўқув лойиҳаларини мустақил бажара олиш;
- фаол ва муаммоли ўқитиш услубидан фойдаланиладиган ўқув машғулотларини ўзлаштириш;
- илмий мақола, тезислар, турли илмий анжуманларга маъруза тайёрлаш ва ҳ.к.

Мустақил ишни ташкил этиш бўйича услубий кўрсатма ва тавсиялар, кейс-стади, вазиятли масалалар тўплами ишлаб чиқилади. Унда талабаларга асосий маъруза мавзулари бўйича амалий топшириқ, кейс-стадилар ечиш услуги ва мустақил ишлаш учун вазифалар белгиланади.

Тавсия этиладиган мустақил ишларнинг мавзулари

1. Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш назариялари.
2. Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш қонуниятлари.
3. Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш ва ривожлантириш бўйича хорижий тажрибалар.
4. Ўзбекистон ва унинг минтақаларини минерал ҳомашё ва табиий ресурслари.
5. Фермерчиликнинг ривожлантириш омиллари.
6. Фермерчиликни ривожлантиришнинг шарт-шароитлари.
7. Фермерчиликни давлат томонидан қўллаб-қувватланиши.
8. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг зарурати.
9. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш бўйича қонуний ҳужжатлар мажмуаси.
10. Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришнинг минтақавий хусусиятлари.
11. Минтақаларнинг ташқи иқтисодий алоқалари.
12. Ташқи иқтисодий алоқаларнинг ва ҳамкорликнинг асосий шакллари ва йўналишлари.
13. Минтақаларнинг ташқи иқтисодий алоқалари ва экспортни кўпайтириш йўллари.
14. Минтақаларни ижтимоий– иқтисодий ривожланишини тартибга солиш.
15. Минтақаларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш имкониятлари.

16. Ўзбекистон минтақаларининг ижтимоий-иқтисодий ривожланишини такомиллаштириш йўллари.

17. Бошқарув органларининг функция ва вазифалари.

18. Минтақаларда ишсизлик.

19. Минтақаларда бандлик муаммолари.

20. Меҳнат ресурслари кўрсаткичлари.

Дастурнинг ахборот-услубий таъминоти

Мазкур фанни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий илғор интерфаол усулларидан, педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларининг презентация (тақдимот), мултимедиа ва электро-дидактик технологиялардан фойдаланилади. Амалий машғулотларда ақлий ҳужум, кластер, блиц-сўров, гуруҳ билан ишлаш, инсерт, тақдимот, кейс-стади каби усул ва техникалардан кенг фойдаланилади.

Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати

Асосий адабиётлар

1. Абдурахмонов Қ.Х., Абдуллаев О., Дадабоев Ш. “Региональная экономика и управление” Учебник. ТГЭУ 2007. 730 ст

2. Ведяпина В.Н. Региональная экономика. под ред. Учебник. - М.: «ИНФРА», 2008. – 510 стр.

3. Раҳимова М.Р. Минтақа ва маҳаллий хўжалик иқтисодиёти. Ўқув қўлланма. Т.: ЎзРЁУАЖ, 2004. – 128 бет.

4. Раҳимова М.Р., Ишмухамедов А.Э. Минтақавий иқтисодиёт. Дарслик. Т. ТДИУ, 2010. 335 бет.

Кўшимча адабиётлар

1. Абдурахмонов Қ.Х., Абдуллаев О., Дадабоев Ш. “Региональная экономика и управление” Учебник. ТГЭУ 2007. 730 ст

2. Раҳимова М.Р. “Минтақавий иқтисодиёт”. Ўқув-услубий мажмуа. Т.: ТДИУ, 2012 йил.

3. Солиев А. ва бошқалар. Ўзбекистон ҳудудлари ижтимоий-иқтисодий ривожланиши. Монография Т. “Мумтоз сўз” 2010

Интернет сайтлари

1. <http://www.economics.ru>

2. <http://www.ved.ru>

3. <http://www.ser.uz>

4. <http://www.uza.uz>

• ялпи ҳудудий маҳсулот ва ялпи ички маҳсулот тушунчалари ҳамда уларни ҳисоблаш;

• ҳудудий-ташкилий иқтисодий тизимларни шакллантириш ва ривожлантириш;

• ҳудудий бошқарувнинг ташкилий тузилиши ва тамойиллари;

• минтақалар ижтимоий-иқтисодий ривожланишини тартибга солишнинг усул ва дастаклари;

• ҳудудий бюджетдан ташқари фондлар, ҳудудий ўз-ўзини молия билан таъминлаш, ҳудудларнинг молиявий ресурслари;

• минтақаларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш *қўшиқмаларига эга бўлиши керак.*

Фаннинг ўқув режасидаги бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги ва услубий жиҳатдан узвийлиги

“Минтақавий иқтисодиёт” фани умумқасбий фанлар мажмуасига тааллуқли бўлиб, талабалар уни VII семестрда ўрганишади.

Бу дастурни амалда бажариш учун талабалар “Статистика”, “Эҳтимоллар назарияси”, “Иқтисодий математик моделлар”, “Иқтисодиёт назарияси”, “Микроиқтисодиёт”, “Макроиқтисодиёт” фанларидан етарлича маълумотга эга бўлишлари лозим.

“Минтақавий иқтисодиёт” фани “Инновация стратегияси”, “Миллий иқтисодиёт”, “Иқтисодий хавфсизлик” ва бошқа фанларни ўрганишда асос бўлиб хизмат қилади.

Фаннинг ишлаб чиқаришдаги ўрни

“Минтақавий иқтисодиёт” фани минтақалар иқтисодиётининг ривожланиш ва таркибий тузилишига таъсир этадиган омиллар, ҳудудлар ижтимоий-иқтисодий ривожланиш индикаторлари ва уларни гуруҳлаштириш, ҳудудларни табиий ва иқтисодий салоҳияти, минтақа молиявий маблағлари ва уларнинг шаклланиш хусусиятлари, маҳаллий бюджетнинг тушумлари ва харажатлари, халқаро иқтисодий бирлашмалар ва трансмиллий корпорацияларнинг ҳудудий иқтисодиётдаги роли, ҳудудий ривожланишнинг янги парадигма ва концепциялари, минтақалар ижтимоий-иқтисодий ривожланишини ва ундаги жараёнларни моделлаштириш, ялпи ҳудудий маҳсулотни ҳисоблашнинг жаҳон тажрибаси, минтақа иқтисодий салоҳиятини баҳолаш ва ундан самарали фойдаланиш йўллари, ишлаб чиқариш, минерал хом-ашё, ер-сув, ва меҳнат ресурсларини баҳолаш усуллари, минтақалар ижтимоий-иқтисодий ривожланишини тартибга солишнинг усул ва дастаклари, ҳудудий бюджетдан ташқари фондлар, ҳудудий ўз-ўзини молия билан таъминлаш, ҳудудларнинг молиявий ресурслари, минтақаларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланишни ўрганиш ва башорат қилиш имконини беради.

- фаннинг асосий тушунчалари ва уларнинг моҳияти;
- миллий ва минтақавий иқтисодийнинг ривожланиш ва таркибий тузилишига таъсир этадиган омиллар;
- ҳудудлар ижтимоий-иқтисодий ривожланиш индикаторлари ва уларни гуруҳлаштириш;
- табиий ва иқтисодий салоҳият тушинчалари ҳамда уларнинг мазмун, моҳияти;
- давлат ҳокимияти ва унинг ваколатларини турли поғоналари ўртасида тақсимлаш тамойиллари;
- минтақа молиявий маблағлари ва уларнинг шаклланиш хусусиятлари; маҳаллий бюджетнинг тушумлари ва харажатлари;
- ҳудудий бошқарувнинг ташкилий тузилиши ва тамойиллари **ҳақида тасаввурга эга бўлиши;**
- минтақавий иқтисодий фаннинг назарий асослари ва тадқиқот усуллари;
- ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш қонуниятлари ва шакллари;
- ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш ва ривожлантиришнинг табиий-тарихий, ҳудудий ва ижтимоий-иқтисодий омиллари;
- меҳнат тақсими, халқаро иқтисодий интеграция, халқаро иқтисодий бирлашмалар ва трансмилий корпорацияларнинг ҳудудий иқтисодийдаги роли;
- ҳудудий ривожланишнинг янги парадигма ва концепциялари;
- минтақалар ижтимоий-иқтисодий ривожланишини ва ундаги жараёнларни моделлаштириш;
- ялпи ҳудудий маҳсулотни ҳисоблашнинг жаҳон тажрибаси;
- минтақа иқтисодий салоҳиятини баҳолаш ва ундан самарали фойдаланиш йўллари;
- ишлаб чиқариш, минерал хом-ашё, ер-сув, ва меҳнат ресурсларини баҳолаш усуллари;
- ишлаб чиқариш тармоқларининг ҳудудий таркиби ва уни жойлашиш хусусиятлари;
- ҳудудий бошқарув механизми ва ташкилий тузилишини такомиллаштириш;
- минтақавий ривожланишни тартибга солиш бўйича хорижий давлатлар тажрибасини **билиши ва улардан фойдалана олиши;**
- минтақа иқтисодий бўйича хорижий илмий мактабларнинг назарий қарашлари;
- ҳудудий ихтисослашув ва минтақалараро савдо назариялари;
- мутлақ ва нисбий афзалликлар ва Хекшер-Олин назариялари;
- қишлоқ хўжалиги, саноат штандорти, марказий жойлар ва ўсиш кутблари назариялари;
- иқтисодий районлаштириш ва ҳудудий комплекслар ташкил қилиш назарияси;

4. <http://www.ifmr.uz>
5. <http://www.Lex.uz>
6. <http://www.ziyonet.uz>
7. <http://www.marketing.ru>
8. <http://www.brand.uz>

Кириш

Минтақаларда фуқаролик институтларини шакллантириш ва фуқароларнинг эркинликларини таъминлаш, иқтисодиётнинг барқарор ривожланишига эришиш борасида тарихан узок йўлни босиб ўтган хорижий мамлакатларнинг бой тажрибаси ва қўлга киритилган ютуқлари айнан шундан далолат беради.

Худудларда транспорт ва коммуникация соҳасини, ижтимоий соҳани, кўп меҳнат талаб этадиган соҳани ҳамда аҳолини иш билан таъминлаш имконини берадиган тармоқларни ривожлантиришга катта эътибор қаратган. Шунингдек, минтақавий ва жаҳон бозорларига чиқишни таъминлайдиган ўзбек миллий автомагистралари таркибига қирадиган йўлларнинг лойиҳаларини амалга ошириш лозим.

Минтақавий иқтисодиёт фан сифатида ишлаб чиқариш кучлари ва ижтимоий инфратузилма элементларини, қонуниятлари ва тамойиллари худудий жиҳатдан тадқиқ этади, мамлакат умумий ривожланиш стратегияси ва экологик ҳолатини ҳисобга олган ҳолда худудлар иқтисодиёти ва худудлараро иқтисодий алоқаларни ўрғанади. Бундан ташқари худудлар иқтисодий-ижтимоий ривожланиш масалаларини мамлакат миқёсида яхлит ўрғанади. Зеро, ҳар бир худуд иқтисодиёти энг аввало, мамлакат ягона ҳўжалик мажмуасининг таркибий қисмидир.

Фаннинг мақсади ва вазифалари

Фанни ўқитишдан мақсад – талабаларда минтақавий иқтисодиётнинг моҳияти, минтақаларнинг турли табиий – иқлим шароитлари, иқтисодий салоҳиятларини, бозор ислохотларини амалга ошириш аввало худудий даражада намоён бўлишини, мавжуд ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишда худудий бошқарув органлари маъсулияти ва уларнинг ваколатларини кенгайтишини ҳамда муҳим иқтисодий масалалар тармоқ, умумреспублика миқёсидан худудий даражага ўтказилишини амалда қандай бораётганини ўргатиш бўйича йўналиш ихтисослигига мос билим, кўникма ва малака шакллантиришдан иборат.

Фаннинг вазифалари – «минтақавий иқтисодиёт» тушунчасини, моҳиятини, турли минтақаларнинг географик ўрни, табиий шароити, ресурслари, ихтисослашувдаги фарқли ва ўхшаш томонларини аниқлаб, уларни хусусияларини таҳлил қилишга ўргатиш, мамлакат худуди ва унинг минтақаларини табиий-ресурс салоҳиятини, ривожланиш даражасини, етакчи тармоқлар жойлашуви ҳақида тушунча бериш, ҳар бир минтақанинг табиий-иқтисодий, демографик, экологик ва бошқа хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда иқтисодиётни юксалтириш бўйича вазифаларини худудлар ижтимоий-иқтисодий ривожланиши билан муштарак ҳолда амалга оширишнинг ўзига хос хусусиятларини ўргатишдан иборат.

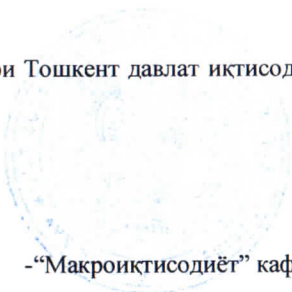
Фан бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар

“Минтақавий иқтисодиёт” ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида бакалавр:

- минтақавий иқтисодиёт фанининг предмети, мақсади ва вазифалари;

Фаннинг ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг 2015 йил “7” 08 даги “1” - сонли мажлис баённомаси билан маъқулланган.

Фаннинг ўқув дастури Тошкент давлат иқтисодиёт университетида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

- Махмудов М.Ф. -“Макроиктисодиёт” кафедраси катта ўқитувчиси.
- Умаров Ф.У. -Макроиктисодиёт кафедраси ассистенти.
- Тавакалов Ж.Т. -Макроиктисодиёт кафедраси ассистенти.

Тақризчилар:

- Гойибназаров Б.К. – Ўзбекистон Республикаси Давлат Статистика қўмитаси “Кадрларни қайта тайёрлаш ва статистика тадқиқотлар Маркази” директори, иқтисод фанлари доктори, профессор;
- Шодмонов Э.Ш. – ЎзМУ “Иқтисодиёт назарияси” кафедраси мудири, иқтисод фанлари доктори;
- Исломов А.А. – ТДИУ, “Саноат иқтисодиёти” кафедраси доценти, иқтисод фанлари номзоди.

Фаннинг ўқув дастури Тошкент давлат иқтисодиёт университети Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2014 йил “28” август даги “1” - сонли баённома).

1932

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI OLIY VA ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди Олий ва ўрта махсус таълим
№ БД-5230100-3 вазирлигининг 2015 йил
2015 йил 7.01 даги 02 -
сонли буйруғи билан
tasdiklangan

“МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЁТ”
ФАНИНИНГ

ЎҚУВ ДАСТУРИ

- Билим соҳаси: 200 000 – Ижтимоий соҳа, иқтисод ва ҳуқуқ
- Таълим соҳаси: 230 000 – Иқтисод
- Таълим йўналиши 5230100 – Иқтисодиёт (макроиқтисодиёт)

Тошкент – 2015